

Protokół z posiedzenia Jury
54. Przeglądu Zespołów Kolędniczych i Obrzędowych Żywieckie Gody 2023
– grup obrzędowych występujących w plenerze,
który odbył się 21 stycznia 2023 r. w Milówce

Jury:

Marek Koźlik – folklorysta, Przewodniczący Komisji,
Czesław Węglarz – muzyk, folklorysta, członek Komisji,
dr Justyna Częstka-Kłapyta – etnomuzykolożka, etnolożka i antropolożka kultury, współpracowniczka Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, członkini Komisji
Dariusz Kocemba – etnolog, członek Komisji, Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej
Agnieszka Chrudzimska – sekretarz Komisji, Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej

I

W Przeglądzie wzięło udział 19 grup obrzędowych – Dziadów Noworocznych i Jukacy, spisanych według kolejności alfabetycznej:

1. Awanturnicy z Nieleddwi
2. Baciary z Cięciny
3. Bałamuty ze Zwardonia
4. Bratanki za potoka z Brzuśnika
5. Gronicki z Brzuśnika
6. Harnasie z Łyngu
7. Juhasy z Szarego
8. Jukace z Zabłocia
9. Kamieńcoki z Milówki
10. Pawlicznianie z Lalik–Pawlicznego
11. Pietrasianie z Nieleddwi
12. Proćpok z Kamesznicy
13. Przebierańcy spod Klimowej Grapy z Górnej Żabnicy
14. Przebierańcy z Górnej Żabnicy
15. Przybłądy z Przybędzy
16. Romanka z Żabnicy
17. Świerki z Prusowa
18. Rozbójnicy z Suchego
19. Wyrwicisy z Ciśca

II

Po obejrzeniu wszystkich prezentacji Komisja ustanowiła, że jedna z grup obrzędowych nie podlega ocenie z powodu rażącego naruszenia Regulaminu. Pozostałe grupy zostały ocenione przez Jury, które zdecydowało, co następuje:

I miejsce zajęła grupa **PIETRASIANIE Z NIELEDWI**

II miejsce ex aequo uzyskali: **JUKACE Z ZABŁOCIA**

PRZEBIERAŃCY Z GÓRNEJ ŻABNICY

ROMANKA Z ŻABNICY

III miejsce zajęła grupa **PROĆPOK Z KAMESZNICY**

Ponadto Komisja podjęła decyzję o przyznaniu **wyróżnienia dla Mariusza Kąkola** z grupy Przybłądy z Przybędzy, za zgodną z tradycją formułę powinszowań i jej interpretację.

Adekwatnie do Regulaminu 54. Przeglądu Zespołów Kolędniczych i Obrzędowych Żywieckie Gody 2023 – grupy występujące w plenerze – Dziady Noworoczne i Jukace, Jury przyznało regulaminowe nagrody finansowe wszystkim grupom, które wzięły w nim udział, w wysokości 1 500 zł (tysiąc pięćset zł), za kultywowanie lokalnych wariantów kolędowania przez Dziady Noworoczne i Jukacy.

Łączna kwota nagród wynosi 28 500 zł (dwadzieścia osiem tysięcy pięćset zł).

Nagrody zostały sfinansowane ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury oraz Regionalnego Ośrodka Kultury w Bielsku-Białej i Gminnego Ośrodka Kultury w Milówce.

Uwagi Komisji:

Jury składa serdeczne podziękowania wszystkim kierownikom grup obrzędowych za przygotowanie uczestników do Przeglądu. Docenia fakt, że na Przeglądzie pokazuje się coraz więcej nowych grup.

Członkowie Komisji z radością dostrzegają progres w zaangażowaniu oraz poziomie wykonawczym poszczególnych grup obrzędowych, w stosunku do lat ubiegłych. Zauważają również dbałość o detale i estetykę, a także pieczołowitość w wykonaniu strojów.

Z ubolewaniem jednakże stwierdzają pojawianie się większej liczby dzieci w obrzędzie, a ponadto znaczące przekraczanie regulaminowej liczby uczestników w grupach oraz – co za tym idzie – niepotrzebne mnożenie postaci obrzędowych.

Jury sugeruje stosowanie – typowych dla tej tradycji – dzikich, nieoswojonych odgłosów, jakby nie z tego świata – gwizdów, świstów, charczenia, burczenia, mruczenia – przez postaci nieme, takie jak Diabeł, Niedźwiedź, Śmierć, Macidula. Nadto Diabły powinny grać całym ciałem – być ruchliwe, zwinne, a przy tym groźne.

Jeśli chodzi o muzykę prezentowaną w trakcie Przeglądu, Komisja stwierdza, że pojawia się coraz mniej naleciałości z sąsiednich regionów. Jednocześnie zwraca uwagę na niepotrzebne powielanie liczby heligonek w kapelach.

Komisja dziękuje również organizatorom 54. Przeglądu Zespołów Kolędniczych i Obrzędowych Żywieckie Gody 2023 – grupy występujące w plenerze – Dziady Noworoczne i Jukace, tj. Regionalnemu Ośrodkowi Kultury w Bielsku-Białej oraz Gminnemu Ośrodkowi Kultury w Milówce za merytoryczne i organizacyjne przygotowanie imprezy.

Jury:

Marek Koźlik
Czesław Węglarz
dr Justyna Cząstka-Kłapyta
Dariusz Kocemba
Agnieszka Chrudzimska